

De bibliotheekvoorzieningen van de Universiteit van Ouagadougou, Burkina Faso

Alex Klugkist a.c.klugkist@ub.rug.nl

Sinds het begin van de tachtiger jaren onderhoudt onze universiteit een bloeiende samenwerkingsrelatie met de Universiteit van Ouagadougou (UO). Verschillende Groningse faculteiten en het RC voeren projecten uit ten behoeve van of samen met de UO. Sinds kort is ook de UB Groningen in Ouagadougou actief. In januari jl. brachten de bibliothecaris en de plv. bibliothecaris van de UB Ouagadougou een werkbezoek aan onze universiteit. Van 21 maart tot 2 april 2000 was ik in de gelegenheid een tegenbezoek af te leggen.

De centrale leeszaal
van de
universiteitsbibliotheek

Samenwerking

Het doel van de samenwerking met de bibliotheek van de UO is als volgt: in de eerste plaats wordt er naar gestreefd eind 2000, begin 2001 een eenvoudig bibliotheekautomatiseringssysteem in bedrijf te stellen. Dat systeem zal - net als in Groningen - in het Rekencentrum van de UO worden geplaatst. Vervolgens zullen alle bibliotheekvoorzieningen, te beginnen met de centrale UB, er op worden aangesloten. Ingebruikneming van dit systeem zal gepaard gaan met de modernisering en de uniformering van de bibliothecaire dienstverlening. Daarbij moet bijvoorbeeld worden gedacht aan het aanbieden van ʘ geautomatiseerde catalogus met daaraan gekoppeld acquisitie- en uitleenfaciliteiten. In feite zijn in Groningen in de periode 1983-1990 vergelijkbare processen doorlopen. Het is de bedoeling deze in de UO versneld door te voeren. Dat leidt direct tot de tweede doelstelling van de samenwerking, te weten scholing van het bibliotheekpersoneel en aanpassing van de verschillende bedrijfsprocedures. Waar nu verschillende activiteiten naast en door elkaar worden uitgevoerd zullen deze in het kader van de automatisering op elkaar worden afgestemd. Bovendien zal het personeel (ter plaatse) worden geschoold in nieuwe methoden en technieken. Op de wat langere termijn (2001 - 2004) zal de derde doelstelling worden gerealiseerd: het moderniseren en uitbreiden van de ruimtelijke voorzieningen van de UB en de faculteitsbibliotheeken ʘ hun collecties. Vooral dat laatste punt is van groot belang. Goede collecties (gedrukt en digitaal) zijn van wezenlijk belang voor de kwaliteit van het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek. Voor het onderwijs geldt dat des te meer in een situatie, waarin het voor studenten in financieel opzicht onmogelijk is zelf boeken en artikelen aan te schaffen.

Organisatie

Het bibliotheekmodel van de UO komt overeen met dat van onze universiteit: een centrale bibliotheek die direct bekostigd wordt door het universiteitsbestuur en een aantal taken voor de gehele universiteit uitvoert, en facultaire bibliotheken die direct onder de faculteiten ressorteren. Door de grote zelfstandigheid van de diverse leerstoelen laat de co?natie tussen de UB en de faculteitsbibliotheeken en tussen

Ouagadougou

De hoofdstad van Burkina Faso is Ouagadougou. Er wonen circa ʘ miljoen mensen. De stad is vanwege de laagbouw zeer uitgestrekt, met pal in het midden de internationale luchthaven. Het stadsbeeld wordt gedomineerd door de kleine detailhandel; praktisch alles wordt aan de kant van de weg verkocht en bij iedere aankoop moet, zeker door buitenlanders, fors worden afgedongen. Alleen de hoofdstraten zijn 's avonds verlicht; in de woonwijken zelf is

de faculteitsbibliotheeken onderling evenwel op menig punt te wensen over. Men kan daardoor niet spreken van een uniform bibliotheekbeleid of bibliotheekstelsel. Zoals te verwachten in een arm land als Burkina Faso bestaat er aan veel dingen gebrek, ook op bibliotheekgebied. De totale universiteit moet het doen met een kleine 100.000, merendeels verouderde, werken. Het aantal tijdschriftabonnementen is minder dan honderd. De toegang tot digitale informatie is minimaal: weliswaar beschikt met over een aansluiting op het Internet, maar deze heeft - zelfs voor het vijftal beschikbare pc's - een zeer geringe capaciteit. De huisvestingssituatie is slecht. Er zijn te weinig studiezalen (totaal ca. vijfhonderd studieplaatsen) en in elk gebouw weet het rode woestijnzand tot in iedere hoek door te dringen.

het aardedonker. In de armste wijken is er geen elektriciteit aanwezig en ook geen stromend water. Voor haar watervoorziening is de stad aangewezen op een aantal kunstmatige meren, waarin het regenwater in de moessonperiode wordt opgevangen. Bij langdurige droogte zouden in de stad grote problemen ontstaan.

Vershil

Wie een tijdje aan de UO verkeert valt het enerzijds op dat zaken die erg voor de hand liggen (zoals het verrichten van bestandscontroles en het rechtzetten van boeken) soms te wensen overlaten. Ongetwijfeld hangt dat samen met het klimaat (tijdens de laatste dagen van mijn verblijf was het ca. 42°C in de schaduw, en dus ook in de bibliotheek die geen airconditioning heeft). Anderzijds komt men onder de indruk van de wil en de vindingrijkheid van de Afrikaanse collega's om met weinig middelen veel te bereiken. Zo worden de collecties zeer intensief benut met alle gevolgen vanden dien voor de conservering.

De universiteit van Ouagadougou (UO)

De UO is gesticht in 1974 en telt thans een kleine achtduizend studenten. Circa vijfhonderd wetenschappelijke stafleden zijn verantwoordelijk voor het onderwijs en onderzoek. Als zij niet zo jong was, zou men kunnen spreken van een klassieke universiteit: het hele spectrum van wetenschappen - Alfa, Beta (incl. Geneeskunde) en Gamma - wordt er gedoceerd en gestudeerd. De UO is gehuisvest op een campus, waar ook voor de studenten onderkomens zijn gebouwd. Niet alleen op het gebied van het hoger onderwijs, maar ook op dat van de politiek is de UO een factor van belang. Het universitair onderwijs is ontwikkeld naar Frans model. In 1995 zijn de technische onderdelen van de UO afgesplitst en ondergebracht in een nieuwe universiteit te Bobo-Diallassou, de tweede stad van Burkina Faso, ongeveer 350 kilometer van Ouagadougou.

Op zichzelf is het een hele ervaring om gedurende enkele weken de gedachten niet te richten op de digitale bibliotheek van de toekomst, maar om te bekijken hoe een bibliotheek die zich in een ontwikkelingsfase van de zeventiger en tachtiger jaren bevindt, kan worden gebracht naar een ontwikkelingsniveau van de jaren negentig.

Hopelijk blijft Burkina Faso zich in politiek en economisch opzicht positief ontwikkelen en kan het universitaire onderwijs en onderzoek daaraan haar bijdrage leveren. De RUG, en ook de UB, draagt daaraan graag haar steentje bij.

Burkina Faso

Burkina Faso is een West-Afrikaans Sahel-land, ingesloten door Ghana, Togo, Benin, Niger, Mali en Ivoorkust. Het is een arm, droog en daardoor onvruchtbaar land, ongeveer zes keer zo groot als Nederland. De bevolking (thans twintig miljoen inwoners) neemt explosief toe; het merendeel werkt in de landbouw en veeteelt (kleine boerenbedrijfjes). Het belangrijkste uitvoerproduct is katoen. 21% van het bruto nationaal product is afkomstig van ontwikkelingshulp. In politiek opzicht is het land redelijk stabiel. Er is sprake van een beperkt, maar voortschrijdend democratiseringsproces. Ondanks de relatief gunstige economische ontwikkeling, leeft 45% van de bevolking onder de armoedegrens; driekwart is analfabeet. De gemiddelde levensverwachting ligt omstreeks de vijftig jaar. In Burkina Faso leven verschillende stammen die ieder hun eigen taal spreken. De algemene voertaal is Frans. De helft van de bevolking is moslim en ongeveer een kwart christen. Het animisme speelt in de samenleving nog steeds een grote rol, ook dwars door andere religies heen.

[index](#) Pictogram 3

